

DYPLOMACJA PRZEŁOMU

PRZEŁOM
W DYPLOMACJI

dypłomacja
OTWARTA
BIBLIOTEKA

Bartosz Cichocki

Krzysztof Grzelczyk

Bogna Janke

Marek Magierowski

Monika Michaliszyn

Maciej Ruczaj

Arkady Rzegocki

Jakub Sławek

Aleksander Surdej

Dyplomacja przełomu

dyplomacja
OTWARTA
BIBLIOTEKA

Tom 2

Redaktor serii
Arkady Rzegocki

Dyplomacja przełomu

Przełom w dyplomacji

pod redakcją
Arkadego Rzegockiego

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

KRAKÓW 2026

Arkady Rzegocki
Uniwersytet Jagielloński, Kraków
 <https://orcid.org/0000-0002-8688-0365>
 arkady.rzegocki@uj.edu.pl

© Copyright by Księgarnia Akademicka and individual authors, 2026

Recenzent
dr hab. Przemysław Żurawski vel Grajewski, prof. Uniwersytetu Łódzkiego

Opracowanie redakcyjne
Jolanta Ejzert

Projekt okładki
Igor Stanisławski

ISBN 978-83-8368-444-4 (druk)
ISBN 978-83-8368-445-1 (PDF)
<https://doi.org/10.12797/9788383684451>

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Jagielloński – Wydział
Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ

Patronat – Instytut Sobieskiego

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43
e-mail: publishing@akademicka.pl
<https://akademicka.pl>

Spis treści

Arkady Rzegocki

Wprowadzenie 7

Marek Magierowski

Wiarygodność jako fundament. Izrael i Stany Zjednoczone ... 17

Bartosz Cichocki

Odpowiedzialność w obliczu wojny. Ukraina 29

Arkady Rzegocki

Od napięć brexitowych do partnerstwa strategicznego.

Wielka Brytania 49

Maciej Ruczaj

Sąsiedztwo najbliższe. Czechy i Słowacja 81

Monika Michaliszyn

Wschodnia flanka NATO. Łotwa 111

Krzysztof Grzelczyk

Polonia i wymiar transatlantycki. Kanada 217

Bogna Janke

Nowe otwarcie poza Europą. Brazylia 243

Aleksander Surdej

Interesy narodowe w instytucjach wielostronnych 261

Jakub Sławek

Dyplomacja nieszablonowa. Nowe regiony, nowe
narzędzia 281

Streszczenie 293

Summary 295

O autorach 297

Indeks osób 301

Wprowadzenie

Drugi tom serii „Dyplomacja Otwarta. Biblioteka” jest próbą uchwycenia i opisanie dekady, która w historii polskiej polityki zagranicznej zajmie miejsce szczególne. Lata 2015–2025 były okresem przyspieszenia, redefinicji narzędzi oraz wyraźnego wzmocnienia podmiotowości Polski na arenie międzynarodowej. Był to czas, w którym polska dyplomacja coraz rzadziej ograniczała się do reakcji na decyzje innych, a coraz częściej współkształtowała kierunki debaty i działania w Europie Środkowej oraz szerzej – w świecie zachodnim.

Od reaktywności do inicjatywy

Jedną z najbardziej widocznych cech tej dekady było przesunięcie akcentów: od reaktywności ku inicjatywie. Polska zaczęła nadawać nową treść istniejącym formatom współpracy regionalnej, takim jak Grupa Wyszehradzka czy Trójkąt Weimarski, traktując je nie jako fora okazjonalnych konsultacji, lecz jako narzędzia realnej koordynacji stanowisk w kluczowych sprawach europejskich.

Równocześnie współtworzono i rozwijano nowe formaty współpracy. Inicjatywa Trójmorza, zapoczątkowana w 2016 roku, stała się platformą łączenia infrastrukturalnego i energetycznego państw

Europy Środkowej. Bukareszteńska Dziewiątka, funkcjonująca od 2015 roku, wzmocniła koordynację państw wschodniej flanki NATO w sprawach bezpieczeństwa. Z kolei utworzony w 2020 roku Trójkąt Lubelski nadał nową dynamikę współpracy Polski, Litwy i Ukrainy w obliczu narastającego zagrożenia rosyjskiego.

W rezultacie Polska coraz wyraźniej występowała jako państwo regionu – i jednocześnie jako jeden z jego współarchitektów.

Państwo sprawne w kryzysie

O sile dyplomacji nie świadczą wyłącznie dokumenty i deklaracje, lecz przede wszystkim zdolność państwa do skutecznego działania w momentach próby. Ostatnia dekada przyniosła ich wiele.

W 2018 roku polscy strażacy wspierali akcję gaśniczą w Szwecji. W 2021 roku pomagali podczas dramatycznych pożarów w Grecji, a w 2022 roku – w Hiszpanii. Po tragicznym trzęsieniu ziemi w lutym 2023 roku Polska wysłała natychmiastowe wsparcie ratownicze do Turcji. Były to nie tylko akty solidarności, ale także wyraz sprawności organizacyjnej i gotowości do działania poza własnym terytorium.

W marcu 2020 roku, w pierwszej fazie pandemii COVID-19, przeprowadzono operację „Lot do domu” – jedną z największych akcji repatriacyjnych w historii Rzeczypospolitej. Tysiące obywateli wróciło do kraju w sytuacji globalnego paraliżu komunikacyjnego. W grudniu 2020 roku, gdy po nagłym zamknięciu granicy przez Francję doszło do kryzysu transportowego w Dover, polscy lekarze oraz wojskowi wsparli testowanie kierowców ciężarówek w Wielkiej Brytanii, przyczyniając się do odblokowania łańcuchów dostaw.

W sierpniu 2021 roku Polska przeprowadziła ewakuację obywateli polskich i naszych sojuszników z Afganistanu po przejęciu władzy przez talibów. W październiku 2023 roku zorganizowano

operację ewakuacyjną z Izraela po wybuchu nowej fazy konfliktu na Bliskim Wschodzie. Wszystkie te działania budowały reputację państwa zdolnego do reagowania szybko i skutecznie.

Rok 2022 – moment definicyjny

Pełnoskalowa agresja Rosji na Ukrainę w lutym 2022 roku była wydarzeniem, które na trwałe zmieniło architekturę bezpieczeństwa europejskiego. Polska stała się jednym z głównych centrów wsparcia humanitarnego, logistycznego i wojskowego dla Ukrainy. Z Warszawy wychodziły inicjatywy mobilizujące partnerów do szybszych decyzji pomocowych i do zaostrzenia sankcji wobec Rosji.

W brytyjskiej debacie publicznej pojawiło się wówczas określenie Polski jako *humanitarian superpower* – mocarstwa humanitarnego. Było to nie tylko publicystyczne wyróżnienie, lecz przede wszystkim odzwierciedlenie rzeczywistej skali zaangażowania. Polska stała się jednym z kluczowych państw definiujących politykę Zachodu wobec wojny, a jej głos – wcześniej niekiedy marginalizowany – zaczął być traktowany jako głos państwa pierwszej linii.

Przywódtwo i instytucjonalna dojrzałość

Ta wyjątkowa aktywność dyplomatyczna w przeddzień i w pierwszych tygodniach pełnoskalowej wojny była możliwa dzięki zaangażowaniu najwyższych władz państwowych – prezydenta Andrzeja Dudy, premiera Mateusza Morawieckiego oraz ministra spraw zagranicznych Zbigniewa Raua – wspieranych przez profesjonalną pracę Ministerstwa Spraw Zagranicznych i polskich placówek dyplomatycznych.

Polska dyplomacja coraz śmielej sięgała po nowoczesne narzędzia komunikacji, rozwijała dyplomację publiczną i historyczną, wykorzystywała media społecznościowe i budowała własne narracje. W świecie rywalizacji informacyjnej i dezinformacji była to zmiana jakościowa.

Przełom w postrzeganiu Polski

Jednym z najbardziej trwałych efektów tej dekady była zmiana postrzegania Polski w wielu krajach. W Czechach Polska zaczęła być przywoływana jako przykład państwa o dynamicznym rozwoju infrastrukturalnym i gospodarczym. Rosnąca sieć autostrad i dróg ekspresowych, szybki wzrost gospodarczy oraz stabilność polityki regionalnej zmieniły obraz kraju w oczach czeskiej opinii publicznej. Coraz liczniejsi czescy turyści wybierali polskie wybrzeże jako miejsce wypoczynku, co jeszcze dekadę wcześniej było zjawiskiem marginalnym.

Jeszcze wyraźniejszy przełom dokonał się w Wielkiej Brytanii. Po napięciach brexitowych Polska stała się jednym z kluczowych partnerów Londynu w sprawach bezpieczeństwa europejskiego. W relacjach dwustronnych nastąpiło przejście od narracji koncentrującej się na migracji do strategicznego partnerstwa.

Istotną rolę w społecznym postrzeganiu Polski odegrała inicjatywa Polish Heritage Days – Dni Dziedzictwa Polskiego – zapoczątkowana w Wielkiej Brytanii. Maj zaczął być obchodzony jako „polski miesiąc”, wypełniony wspólnymi wydarzeniami kulturalnymi, historycznymi i społecznymi organizowanymi przez Polaków wraz z brytyjskimi partnerami. Był to moment symbolicznego wyjścia z cienia. Polacy zaczęli w sposób zorganizowany oddziaływać na swoje lokalne społeczności, bardziej intensywnie współpracować z władzami samorządowymi, parlamentarzystami, instytucjami

Streszczenie

Książka *Dyplomacja przełomu. Przełom w dyplomacji* jest próbą uporządkowanego spojrzenia na przemiany w polskiej polityce zagranicznej w latach 2015–2025. Jej autorzy to praktycy dyplomacji, którzy przedstawiają ten okres jako przejście od postawy reaktywnej do bardziej aktywnego współkształtowania relacji międzynarodowych. Odwołują się do własnych doświadczeń, omawiając najważniejsze kierunki działań Polski: relacje z USA, Izraelem, Ukrainą, Wielką Brytanią oraz państwami regionu i spoza Europy. W centrum ich rozważań znajduje się wiarygodność jako podstawa skutecznej dyplomacji. Towarzyszą jej takie wartości jak solidarność, podmiotowość oraz zdolność działania w sytuacjach kryzysowych.

Publikacja podkreśla rosnącą rolę Polski jako aktywnego uczestnika i współarchitekta polityki regionalnej i transatlantyckiej, szczególnie w kontekście wojny w Ukrainie oraz inicjatyw takich jak Trójmorze czy Bukareszteńska Dziewiątka. Książka łączy perspektywę praktyczną z refleksją nad wartościami i ograniczeniami dyplomacji, ukazując ją jako formę służby publicznej osadzonej w realiach politycznych i historycznych.

Szczególną wartością tomu jest wieloperspektywiczność – dziełu ambasadorów prezentuje studia przypadków z różnych

obszarów geograficznych, co pozwala uchwycić zarówno specyfikę relacji bilateralnych, jak i uniwersalne mechanizmy działania dyplomacji. Analizy te ukazują napięcie między interesem narodowym a uwarunkowaniami międzynarodowymi, a także znaczenie kompetencji osobistych dyplomatów w budowaniu skutecznej polityki zagranicznej.

Słowa kluczowe: dyplomacja polska, polityka zagraniczna Polski, lata 2015–2025, wiarygodność w dyplomacji, relacje międzynarodowe, bezpieczeństwo europejskie, wojna w Ukrainie, NATO i wschodnia flanka, dyplomacja publiczna, dyplomacja otwarta, relacje transatlantyckie, polityka historyczna, współpraca regionalna, Trójmorze, Bukareszteńska Dziewiątka, ambasadorowie i praktyka dyplomacji, USA, Izrael, Wielka Brytania, Brazylia, Czechy, Łotwa, Słowacja, Kanada, Ukraina, OECD, Wietnam, Polska.

Summary

The book *Diplomacy of a Breakthrough. A Breakthrough in Diplomacy* offers an analysis of the transformation of Poland's foreign policy in the years 2015–2025, presenting this period as a shift from a reactive stance to an active role in shaping international relations. The authors—practitioners of diplomacy—draw on their experiences across key directions of Polish foreign policy, including relations with the United States, Israel, Ukraine, the United Kingdom, as well as countries in the region and beyond Europe. A central concept of the volume is credibility as the foundation of effective diplomacy, alongside solidarity, agency, and the capacity to act in times of crisis.

The publication highlights Poland's growing role as an active participant and co-architect of regional and transatlantic policy, particularly in the context of the war in Ukraine and initiatives such as the Three Seas Initiative and the Bucharest Nine. The book combines practical insight with reflection on the values and constraints of diplomacy, portraying it as a form of public service embedded in political and historical realities.

A distinctive feature of the volume is its multi-perspective approach: nine ambassadors present case studies from different geographical areas, capturing both the specificity of bilateral relations

and the universal mechanisms of diplomatic practice. These analyses reveal the tension between national interest and international constraints, as well as the importance of individual diplomatic competence in shaping effective foreign policy.

Keywords: Polish diplomacy, Polish foreign policy, 2015–2025, credibility in diplomacy, international relations, European security, war in Ukraine, NATO eastern flank, public diplomacy, open diplomacy, transatlantic relations, historical policy, regional cooperation, Three Seas Initiative, Bucharest Nine, ambassadors and diplomatic practice, USA, Israel, UK, Brazil, Czech Republic, Latvia, Slovakia, Canada, Ukraine, OECD, Vietnam, Poland.

Polska na pierwszej linii dyplomacji

Poznaj kulisy decyzji, które zmieniły obraz Polski w świecie

Drugi tom serii „Dyplomacja Otwarta” zabiera czytelnika w podróż przez dekadę przemian w polskiej polityce zagranicznej (2015–2025). Polska przeszła w tym czasie od reaktywności do inicjatywy, stając się nie tylko uczestnikiem, lecz współtwórcą kluczowych procesów w Europie i na świecie. Dziewięciu ambasadorów – z doświadczeniem w strategicznych placówkach – opisuje wyzwania, które zmieniały obraz Polski: od działań humanitarnych, wsparcia Ukrainy, poprzez współpracę regionalną, aż po budowanie partnerstw strategicznych i relacji z Polonią.

Książka pokazuje, że dyplomacja to przede wszystkim praca ludzi – ich wiarygodność, odpowiedzialność i podmiotowość decydują o sile państwa na arenie międzynarodowej. To lektura dla wszystkich, którzy chcą zrozumieć, jak konkretne decyzje wpływają na globalną politykę i postrzeganie Polski w świecie.

Dr hab. Przemysław Żurawski vel Grajewski
prof. Uniwersytetu Łódzkiego

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

<https://akademicka.pl>

